

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/2/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7116202176
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Kolesár
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7116202176.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Kolesára a sudkýň JUDr. Sandry Veľkej a JUDr. Aleny Mazúrovej v spore žalobkyne: C. Š., nar. X.X.XXXX, bytom I. X, T., zastúpená JUDr. Danicou Holováčovou, advokátkou so sídlom Poštová 14, Košice, proti žalovanému: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, so sídlom Šrobárová 2, Košice, IČO: 00 397 768, zastúpený: Sýkora - advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Murgašova 3, Košice, o zaplatenie 6.581,64 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Košice I z 13. júna 2019 č.k. 34C/30/2016-391

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

M e n í rozsudok vo výroku o trovách konania tak, že žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie nepriznáva.

Žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice II (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Súd prvej inštancie tak rozhodol o žalobe, ktorou sa právna predchodkyňa žalobkyne (S. Š.) domáhala, aby súd zaviazal žalovaného (pôvodne označeného ako žalovaný 1/ Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ďalej len žalovaný) a pôvodne žalovaného 2/ MVDr. G. Č., na zaplatenie sumu 6.581,64 Eur s 9% úrokmi z omeškania odo dňa podania žaloby titulom bezdôvodného obohatenia a aby pôvodne žalovanému 2/ uložil povinnosti zabezpečiť bytovú náhradu - náhradný byt v zmysle ust. § 712 Občianskeho zákonníka, ktorý je veľkosťou obytnej plochy, vybavením a umiestnením a výškou nájomného primeraný bytu - rodinnému domu na C. XX v T.. Žalobu odôvodnila tým, že na základe dohody so žalovaným, zachytenej v úradnom zázname zo dňa 31.8.1967, bol pôvodnej žalobkyni a jej manželovi R. Š.R., odovzdaný do užívania rodinný dom na C. XX v T. aj s pozemkom, ktorý užívala pôvodná žalobkyňa až do februára 2010 spolu s nevestou C. Š.R.. Predmetom dohody bol aj záväzok na vlastné náklady zrealizovať nedokončené stavebné práce, s tým, že žalovaný dal súhlas na dokončenie stavebných prác a zaviazal sa dom odpredať užívateľom. S. Š. a jej manžel dom dostávali v stanovenom termíne na ich vlastné náklady a začali ho užívať. Niekoľkokrát sa bezvýsledne domáhali od žalovaného, aby im rodinný dom predal. Napokon listom zo dňa 14.12.2009 im žalovaný oznámil, že na základe kúpnej zmluvy nehnuteľnosť predal MVDr. G. Č., s tým, že v kúpnej zmluve je dohodnuté obmedzenie vlastníckeho práva kupujúceho zriadením bremena nájomného vzťahu, a to až do doby jeho vysporiadania v súlade s Občianskym zákonníkom. Žalovaný oznámil pôvodnej žalobkyni, že zo žiadnych dokladov nevyplýva, že by sa zaviazal na úhradu nákladov, a že vysporiadanie prípadných

nárokov vyplývajúcich z nájomného vzťahu predmetnej nehnuteľnosti je potrebné prejednať s novým vlastníkom, ktorý sa k tomu zaviazal v čl. VIII. ods. 1 písm. a) Kúpnej zmluvy zo dňa 7.12.2009. Aj keď sa prenajímateľ, v tomto prípade žalovaný nezaviazal na úhradu nákladov, z ust. § 667 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že ak prenajímateľ dal súhlas so zmenou, ale nezaviazal sa na úhradu nákladov, môže nájomca po skončení nájmu protihodnotu toho, o čo sa zvýšila hodnota veci. Výšku uplatneného bezdôvodného obohatenia žalobkyňa vyčíslila na základe znaleckého posudku zo dňa 10.8.2009 vyhotoveného znalcom Ing. G. K., z ktorého vyplýva, o akú protihodnotu sa zvýšila hodnota predmetnej nehnuteľnosti stavebnými prácami, ktoré vykonal.

3. Okresný súd Košice I uznesením zo dňa 4.11.2015 č.k. 34C/29/2011 - 337 konanie voči žalovanému 2/ MVDr. G. V. zastavil a o trovách konania medzi žalobkyňou a žalovaným v 2/ rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Nárok uplatnený žalobou proti žalovanému v 1/ súd prvej inštancie vylúčil na toto samostatné konanie.

4. Prvoinštančný súd v napadnutom rozsudku vyšiel zo zistenia, že podľa obsahu úradného záznamu zo dňa 31.8.1967 sa S. Š. a R. Š. zaviazali na vlastné náklady dokončiť stavebné práce a nasťahovať sa do bytu v rodinnom dome na C. XX v T., s tým, že ukončenie stavebnej a remeselnej časti v tejto stavbe predpokladal podľa odhadu odborníka vynaloženie sumy cca 40.000,- Kčs až 45.000,- Kčs, podľa úradného záznamu nemal uhradiť Rektorát UPJŠ v Košiciach. Práce sa mali ukončiť na vlastné náklady nájomníka, pričom prípadný odpredaj sa nemal uskutočniť v roku 1967, ale až v ďalších rokoch. Listom zo dňa 26. mája 1969 vtedajšie Ministerstvo školstva Slovenskej socialistickej republiky oznámilo rektorátu žalovaného, že jeho návrhu na odpredaj 8 rodinných domov nachádzajúcich sa v areáli Botanickej záhrady Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach na C. ulici, ktoré slúžia na ubytovanie učiteľov a pracovníkov školy, nevyhovuje. Zápisom o dohode o odovzdaní a prevzatí bytu zo dňa 1.7.1974 (čl. 119 spisu) Botanická záhrada UPJŠ v Košiciach prenechala v súlade s vtedy platným a účinným Občianskym zákonníkom a vyhláškou Ministerstva spravodlivosti č. 45/1964 Zb. do užívania manželovi právnej predchodkyne žalobcu byt nachádzajúci sa na ul. C. XX v T. za úhradu za užívanie bytu vo výške 121,- Kčs a úhradu za ostatné služby vo výške 75,- Kčs. Dňa 19.12.2006 žalovaný ako budúci predávajúci zastúpený rektorom UPJŠ a právna predchodkyňa žalobkyne ako kupujúca uzatvorili v zmysle ust. § 50a Občianskeho zákonníka Zmluvu o budúcej kúpnej zmluve (čl. 138 spisu), ktorou sa žalovaný v zaviazal v lehote 7 dní od zaplatenia kúpnej ceny vo výške 2.900.000,- Sk (96.262,37 Eur), uzavrieť kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bude prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, nachádzajúcich sa v katastrálnom území T. - D. C., obec T. - D., okres T. W., t.j. pozemky: parcela č. 2072 - zastavané plochy o výmere 131 m², parcela č. XXXX - záhrada o výmere 566 m², budova č. súpisné XXXX na parc. č. XXXX zapísané na Liste vlastníctva č. XXXX. Žalovaný listom zo dňa 10.4.2008 oznámil právnej predchodkyňi žalobkyne, že v súlade s ust. § 48 a v nadväznosti na ust. § 39 Občianskeho zákonníka odstupuje od Zmluvy o budúcej kúpnej zmluve uzavretej dňa 19.12.2006. Na základe výsledkov obchodnej verejnej súťaže žalovaný ako predávajúci uzavrel s kupujúcim MVDr. G. Č. dňa 7.12.2009 kúpnu zmluvu, ktorou žalovaný previedol na kupujúceho vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nachádzajúcich sa na C. ul. v T.W., v katastrálnom území T. - D. C., obec T. - D., okres T. W., zapísaných na Liste vlastníctva č. XXXX t.j. pozemky: parcela č. XXXX - zastavané plochy o výmere 131 m², parcela č. XXXX - záhrada o výmere 566 m², rodinný dom č. súpisné XXXX na parc. č. XXXX. V Článku VIII. zmluvy účastníci zmluvného vzťahu zriadili bremeno spočívajúce v povinnosti strpieť nájomný pomer k predávaným nehnuteľnostiam až do doby vysporiadania tohto pomeru v súlade s platnými právnymi predpismi a pridelenia bytovej náhrady podľa ust. § 712a Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, ktorú je povinný zabezpečiť kupujúci; s tým, že s prechodom vlastníckeho práva na kupujúceho prechádzajú na neho všetky práva a povinnosti vyplývajúce z nájomného pomeru. Vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v prospech MVDr. G. Č. bol povolený rozhodnutím Správy katastra T. zo dňa 12.1.2010 číslo vkladu V 9736/09. Dohodou o urovnaní zo dňa 25.10.2015 právna predchodkyňa žalobkyne a MVDr. G. Č. vyporiadali a urovnali vzájomné nároky, záväzky, práva a povinnosti vyplývajúce z nájmu bytu v rodinnom dome na C. ul. v T. a prislúchajúceho pozemku pri skončení nájmu, ako aj nároky v súvislosti s poskytnutím náhradného bytu podľa ust. § 712 a nasl. Občianskeho zákonníka a nároku na náhradu nákladov právnej predchodkyne žalobkyne za zmenu prenajatej veci pri skončení nájmu podľa ust. § 667 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zmluvné strany považovali za nesporné, že nájomné právo právnej predchodkyne žalobkyne k bytu a pozemku zaniklo, že sa právna predchodkyňa žalobcu z bytu vysťahovala do náhradného bytu na G. L. č. X v T., ktorý jej zabezpečil MVDr. G. Č. a súčasne sa zaviazal zaplatiť právnej predchodkyňi žalobkyne pri podpísaní dohody sumu 5.000,- Eur, prijatie ktorej právna predchodkyňa žalobkyne potvrdila svojim podpisom na dohode. Právna predchodkyňa žalobkyne listom

zo dňa 20.7.2011 (čl. 111 spisu) požiadala žalovaného o vyplatenie protihodnoty toho, o čo sa zvýšila hodnota veci (rodinného domu). Žalovaný odmietol právnej predchodkyňi na takto uplatnený nárok plniť s poukazom na to, že ak dôjde v dôsledku zmeny vlastníctva prenajatej veci vstupuje nadobúdateľ do právneho postavenia prenajímateľa so všetkými právami a povinnosťami s tým spojenými a nároky je potrebné prejednať s kupujúcim.

5. Súd prvej inštancie na takto zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia § 448, § 489, § 491 ods. 1, § 663, § 664, § 667 ods. 1 a § 680 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) a dospel záveru, že žalovaný nie je vecne legitimovaným subjektom, nakoľko v čase skončenia nájmu nehnuteľnosti nebol jej vlastníkom. Vo svojich úvahách poukázal na to, že ust. § 680 ods. 2 Občianskeho zákonníka vychádza zo zásady, že zmena v osobe prenajímateľa nemá sama o sebe vplyv na trvanie nájmu a ani na jeho obsah. Na nového prenajímateľa tak prechádzajú zásadne všetky práva a povinnosti medzi pôvodným prenajímateľom a nájomcom (res transit cum onere suo). Ide o osobitný prípad právneho nástupníctva (sukcesie), s ktorým je spojený ten dôsledok, že na nadobúdateľa prechádzajú práva a povinnosti prenajímateľa z nájomného vzťahu ex lege, ak nastane skutočnosť, s ktorou zákon tento následok spája (t.j. nadobudnutie vlastníckeho práva k prenajatej veci). Medzi nároky, ktoré môže nájomca uplatňovať voči novému vlastníkovi (prenajímateľovi) prenajatej veci, patrí aj nárok na náhradu investícií, ktoré boli na prenajatej veci uskutočnené po dohode nájomcu s pôvodným prenajímateľom, tak ako to bolo aj v tomto prípade. Prvoinštančný súd mal za to, že vo veci uplatneného nároku absentuje medzi žalobkyňou, na ktorú bola postúpená pohľadávka jej právnou predchodkyňou a žalovaným hmotnoprávny vzťah, z ktorého by bolo možné vyvodiť oprávnenie žalobkyne domáhať sa voči žalovanému nárokov v súlade s ust. § 667 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Poukázal v tejto spojitosti na dohodu o urovaní, uzavretú dňa 28.10.2015 medzi S. Š. a MVDr. G. Č., v ktorej títo prehlásili, že uzavretím tejto dohody zanikli všetky práva a povinnosti súvisiace so spornými nárokmi definovanými v Čl. III. tejto dohody (teda aj nárok vyplývajúci zo zmeny prenajatej veci pri skončení nájmu podľa ust. § 667 ods. 1 Občianskeho zákonníka). MVDr. G. Č. na základe tejto dohody vyplatil právnej predchodkyňi žalobkyne sumu 5.000,- Eur a táto sa zaviazala vziať žalobu voči nemu späť. Nakoľko súd prvej inštancie dospel k záveru o nedostatku vecnej legitímácie žalovaného ako s nadbytočnou sa už nezaoberal námietkou premlčania vznesenou v konaní žalovaným.

6. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie s návrhom, aby ho odvolací súd zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie odôvodnila odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ Civilného sporového poriadku. Namietala, že rozsudok je nepreskúmateľný a arbitrárny, keďže súd v jeho dôvodoch nezaujal stanovisko k argumentácii odvolateľky v otázke premlčania uplatneného práva. Ďalej namietala, že prvoinštančný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam ohľadom vecnej pasívnej legitímácie žalovaného. Poukázala na to, že dohoda o urovaní nemá na právny vzťah strán žiaden dosah, keďže ju právna predchodkyňa žalobkyne uzavrela s MVDr. G. Č.. Zdôraznila, že peňažná suma na základe tejto dohody bola zaplatená na urovanie záväzku MVDr. Č. zabezpečiť pre S. Š. náhradné bývanie a nie titulom zhodnotenia nehnuteľnosti. Žalobkyňa nesúhlasila ani s názorom prvoinštančného súdu, že povinnosť vysporiadať nárok vyplývajúci z investície do premetu nájmu prešlo zo žalovaného na nového prenajímateľa. Napokon žalobkyňa v odvolaní namietala tiež proti spôsobu rozhodnutia o trovách konania. V súvisiacej argumentácii prezentovala názor, že v danom prípade sú dané dôvody opodstatňujúce nepriznať žalovanému nárok na náhradu trov konania s použitím ust. § 257 C.s.p. Dôvody hodné osobitného zreteľa pritom žalobkyňa vzhľadom na okolnostiach sporu, keďže podľa jej nazerania bola nútená vyvolať a udržiavať súdny spor, vzhľadom na prístup žalovaného. Pôvodná žalobkyňa mala dojednaný prísľub nadobudnutia vlastníckeho práva v pôvodnej zmluve, následne dojednané predkupné právo, ktoré bolo opomenuté, pričom nemala reálnu možnosť dozvedieť sa o akejkolvek verejnej obchodnej súťaži, ktorej by sa mohla zúčastniť, čím bola vylúčená z reálnej možnosti nadobudnutia nehnuteľnosti, ktorú zhodnotila. Taktiež poukázala na osobitosti vystahovania právnej predchodkyne žalobkyne z nehnuteľnosti na základe absolútne neplatnej podnájomnej zmluvy.

7. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil a zaviazal žalobkyňu na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Poukázal na ust. § 667 ods. 1 a ust. § 680 ods. 2 Občianskeho zákonníka s tým, že žalovaný nebol vlastníkom nehnuteľnosti v čase skončenia nájmu. Vlastníkom bol MVDr. G. Č., na ktorého ako nového vlastníka zo zákona prešli všetky práva a povinnosti vyplývajúce z nájomného pomeru. Medzi žalobkyňou a žalovaným podľa jeho presvedčenia chýba základný hmotnoprávny vzťah. Ten totiž zanikol dňa 7.12.2009 následkom

nadobudnutia vlastníckeho práva k predmetu nájmu MVDr. G. Č.. Vznik práva nájomcu podľa ust. § 667 ods. 1 Občianskeho zákonníka je viazaný na zánik nájmu, preto vyporiadanie investícií bolo potrebné vykonať vo vzťahu k subjektu, ktorý bol prenajímateľom ku dňu skončenia nájmu, a nie voči žalovanému. V reakcii na odvoláciu námietku žalovanej, ktorou vytkla súdu prvej inštancie nedostatky odôvodnenia, žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu poukázal na to, že žaloba bola zamietnutá z dôvodu nedostatku jeho vecnej legitímácie, a preto nebolo namieste zaoberať sa námietkou premlčania. Napokon žalovaný vo vyjadrení odmietol argument žalobkyne o naplnení podmienok pre aplikáciu ust. § 257 C.s.p., dôvodiac, že nejde o celkom výnimočný prípad, že v priebehu celého konania namietal neodôvodnenosť žaloby, označoval dôkazy, bol nútený vystupovať ako strana sporu, ktorej prináležalo uplatňovanie práv a povinností spojených s účastníctvom v konaní.

8. Žalobkyňa v odvolacej replike zopakovala svoje odvolacie námietky podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP a poukázala na osobitosť danej veci a potrebu aplikácie ust. § 257 CSP na rozhodnutie o trovách celého konania.

9. Žalovaný sa k odvolacej replike nevyjadril.

10. Svojimi odvolacími námietkami, poukazujúcimi na nepreskúmateľnosť rozsudku súdu prvej inštancie, a na nesprávnosť skutkových a právnych záverov, žalobkyňa podľa posúdenia odvolacieho súdu uplatnila odvolacie dôvody podľa ust. 365 ods. 1 písm. b) f) a h) CSP. Odvolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, musí prihliadať, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené. Naproti tomu, vo vzťahu k ostatným odvolacím dôvodom, je odvolací súd podľa ust. § 380 ods. 1 CSP viazaný ich vymedzením v odvolaní, a preto na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s ust. § 365 CSP dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodnutí o odvolaní prihliadať nemôže, aj keby takéto porušenia zistil (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1269s).

11. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobkyne ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP, z hľadiska odvolaním uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) f) a h) a dospel k záveru, že podmienky konania boli v danom prípade splnené, a že rozsudok je v napadnutom meritórnom výroku vecne správny a správne, výstižné a aj úplné sú i jeho dôvody. Preto odvolací súd rozsudok v napadnutom zamietavom výroku, postupom podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP, potvrdil. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 10.3.2021 po predchádzajúcom oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a na webovej stránke tunajšieho súdu a pri zachovaní lehoty podľa ust. § 219 ods. 3 CSP.

12. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením meritórnej časti napadnutého rozsudku, a preto sa v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP v odôvodnení obmedzil len na skonštatovanie, že dôvody, na ktorých podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku spočíva rozhodnutie súdu prvej inštancie, považuje bez akýchkoľvek výhrad za vecne správne (§ 387 ods. 1 CSP), a tiež úplné z hľadiska všetkých kľúčových otázok nastolených v priebehu konania pred súdom prvej inštancie oboma procesnými stranami (§ 387 ods. 3 veta prvá CSP). Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, reagujúc tým zároveň na podstatné argumenty žalovaného v odvolaní (§ 387 ods. 3 veta druhá CSP), odvolací súd dodáva:

13. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku žalobkyne, vytykajúcu súdu prvej inštancie nesprávnosť jeho skutkových záverov na základe vykonaných dôkazov, odvolací súd konštatuje, že nezistil, že by kľúčové skutkové zistenia súdu prvej inštancie boli neúplné alebo nesprávne, alebo aby nezodpovedali vykonaným dôkazom, alebo, aby súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, prípadne aby vzal do úvahy také skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplynuli alebo v konaní nevyšli najavo, Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu, vzal do úvahy iba skutočnosti preukázané vykonanými dôkazmi. Od týchto zásad pre vytváranie skutkových záverov sa podľa odvolacieho súdu prvoinštančný súd nijak neodchýlil ani pri posudzovaní obsahu dohody o urovaní. I podľa posúdenia odvolacieho súdu argument žalobkyne, že táto dohoda sa týkala

len bytovej náhrady neobstojí vo svetle jej formulácie v jej článku III bod 1, z ktorej explicitne vyplýva, že sa týka ako nárokov súvisiacich s právom na zabezpečenie bytovej náhrady tak aj nárokov na náhradu nákladov vynaložených na zmenu prenajatej veci pri skončení nájmu.

14. Obdobne odvolací súd nevzhladol prítomnosť ani právnej vady napadnutého rozsudku. Súd prvej inštancie pri právnom posúdení prejednávanej veci zvolil správne právne normy, ktoré aj správne interpretoval a aplikoval na zistený skutkový stav, v plnom súlade so zákonom i závermi súdnej praxe a podľa zásad vyplývajúcich z ust. § 191 a nasl. CSP vyhodnotil vykonané dôkazy, posúdil všetky zistené podstatné a právne relevantné skutkové okolnosti a vyvodil zodpovedajúce právne závery o právach a povinnostiach sporových strán. Len na doplnenie inak správnych a výstižných úvah prvoinštančného súdu odvolací súd poznamenáva, že vecná či už aktívna alebo pasívna legitimácia je stav plynúci z hmotného práva, podľa ktorého účastník je subjektom práv či povinností, ktoré sú predmetom konania. Nedostatok aktívnej, resp. pasívnej legitimácie účastníkov je vždy dôvodom pre zamietnutie žaloby. V súlade s ust. § 667 ods. 1 veta štvrtá Občianskeho zákonníka, ak prenajímateľ dal súhlas so zmenou, ale nezaviazal sa na úhradu nákladov, môže nájomca požadovať po skončení nájmu protihodnotu toho, o čo sa zvýšila hodnota veci. Ak dôjde k zmene vlastníctva k predmetu nájmu za trvania nájomného vzťahu, vstupuje nadobúdateľ do právneho postavenia prenajímateľa. Ide o zvláštny prípad právneho nástupníctva (sukcesie), s ktorým je spojený ten dôsledok, že na nadobúdateľa prechádzajú práva a povinnosti prenajímateľa z nájomného vzťahu priamo zo zákona - ex lége, ak nastane právna skutočnosť, s ktorou zákon tento dôsledok, a to nadobudnutie vlastníckeho práva k prenajatej veci, spája. Nadobúdateľ tak vstupuje do pôvodného nájomného vzťahu so všetkými jeho základnými obsahovými atribútmi, akými sú predmet nájmu, práva a povinnosti prenajímateľa, čo je dané povahou nájomného vzťahu a ktoré vyplývajú zo zákona, resp. z nájomnej zmluvy. Na nadobúdateľa však neprechádzajú z titulu právneho nástupníctva všetky práva a povinnosti prenajímateľa. Na nadobúdateľa neprechádzajú najmä peňažné pohľadávky, ako ani dlhy prenajímateľa, vzniknuté za trvania pôvodného nájomného vzťahu, akými sú napr. pohľadávka prenajímateľa na splatné nájomné, povinnosť zaplatiť splatnú pohľadávku nájomcu na zľavu z nájomného a pod. Nárok na náhradu nákladov spojených so zmenami na nehnuteľnej veci je samostatným občiansko-právnym nárokom, ktorý je potrebné uplatniť voči novému vlastníkovi nehnuteľnosti, ktorý vstúpil do všetkých práv a povinností predchádzajúceho prenajímateľa. Podľa názoru odvolacieho súdu najrelevantnejšou právnou skutočnosťou v prejednávanej veci je to, že nájomný vzťah medzi S. Š. a žalovaným skončil skôr, než by jej vznikol nárok na náhradu vynaložených nákladov. Vecne legitimovaným subjektom na zaplatenie nákladov, ktoré sú predmetom sporu, a ktoré mala právna predchodkyňa žalobkyne vynaložiť na rekonštrukciu nehnuteľnosti je preto subjekt, ktorý bol prenajímateľom nehnuteľnosti ku dňu zániku nájmu, pretože právnou skutočnosťou zakladajúcou nárok na náhradu nákladov za zvýšenie hodnoty prenajatej veci je podľa § 667 ods. 1 veta štvrtá Občianskeho zákonníka, skončenie nájmu. Ku dňu ukončenia nájmu bol prenajímateľom a aj vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti subjekt odlišný od žalovaného a to MVDr. G. Č.. Preto sa odvolací súd sa plne stotožnil s právnym posúdením veci súdom prvého stupňa v tom, že žalovaný nie je vo veci pasívne legitimovaným.

15. Napokon žalobkyňa svojimi odvolacími námietkami v intenciách uplatneného odvolacieho dôvodu podľa ust § 365 ods. 1 písm. b) CSP, nastolila predmetom odvolacieho prieskumu (tiež) správnosť procesného postupu prvoinštančného súdu, pričom namietala, že rozsudok súdu prvej inštancie je nepreskúmateľný a arbitrárny.

16. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP je naplnený, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ide o taký procesný postup súdu, ktorým sa strane sporu odnímajú tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. Vo všeobecnosti ide o taký postup súdu, ktorým sa strane sporu znemožní realizácia jej procesných práv, priznaných v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jej práv a právom chránených záujmov.

17. Podľa ust. § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobkyňa domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal

ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

18. Odôvodnenie je tou časťou rozsudku, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Preto zákon v citovanom ustanovení určuje konkrétne zákonné požiadavky na obsah odôvodnenia rozsudku tak, aby z neho bola zrejماً jeho opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť. Zákon vyžaduje, aby súd v odôvodnení rozhodnutia vymedzil tiež, ktoré skutočnosti boli pre jeho rozhodnutie zásadné, ktoré z nich boli medzi stranami nesporné a aké skutkové závery a na podklade ktorých dôkazov urobil vo vzťahu k skutočnostiam sporným. V odôvodnení rozsudku súd ďalej vysvetlí, aké skutkové zistenie odôvodnilo aplikáciu zvolenej právnej normy, podá jej interpretáciu na konkrétne okolnosti prípadu a vyvodí z nej závery o spornom práve či povinnosti. Povinnosťou súdu je v odôvodnení sa vysporiadať tiež s rozhodujúcimi argumentmi strán; z odôvodnenia má pritom podľa právnej praxe vyplývať dôvod, pre ktorý súd prijal či odmietol rozhodujúce argumenty, pričom len konštatovanie nesprávnosti či irelevantnosti argumentácie bez náležitého zdôvodnenia, požiadavku riadneho odôvodnenia nespĺňa.

19. Už skoršia judikatúra Najvyššieho súdu SR (R111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmatečnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p.). S tým názorom sa stotožnil aj Ústavný súd SR (por. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v procesnej úprave, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. I naďalej teda z pohľadu odvolacích dôvodov nepreskúmateľnosť rozhodnutia predstavuje nesprávnosť postupu súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočňovať jej procesné práva v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP (z hľadiska podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP, do 30.6.2016 ust. § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p.) len v celkom ojedinelých (extrémnych) prípadoch, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Za procesnú vadu konania podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP (§ 205 ods. 2 písm. a) v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.) teda nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa (por. uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/84/2017 zo dňa 25.10.2017). I Ústavný súd SR v zmysle svojej judikatúry považuje za protiústavné a aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). V otázke, za akých okolností je možné považovať rozhodnutie za nepreskúmateľné sa výstižne vyjadril tiež Najvyšší súd ČR vo svojom rozsudku sp. zn. 29 Cdo 2543/2011 z 25. júna 2013, publikovanom v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod číslom 100/2013. Prezentoval v ňom názor, že merítkom toho, či rozhodnutie súdu prvej inštancie je alebo nie je preskúmateľné, nie sú požiadavky odvolacieho súdu na náležitosti odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančného súdu, ale predovšetkým záujem strán sporu na tom, aby mohli v odvolaní náležite použiť proti tomuto rozhodnutiu odvolacie dôvody. Aj keď rozhodnutie súdu prvej inštancie nevyhovuje všetkým požiadavkám na jeho odôvodnenie, nie je spravídla nepreskúmateľné, pokiaľ prípadné nedostatky odôvodnenia neboli podľa obsahu odvolania na ujmu uplatnenia práv odvolateľa.

20. Súd prvej inštancie podľa zistenia odvolacieho súdu v rozsiahlom odôvodnení uviedol, čoho sa žalobkyňa domáhala, i aké bolo procesné stanovisko žalovaného k žalobe; z ich tvrdení a argumentácie výstižne vyseletoval podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty a vo vzťahu k rozhodujúcim sporným skutočnostiam podrobne ozrejmil tiež, aké zistenia vyplynuli z toho - ktorého z vykonaných dôkazov. Zistené skutočnosti následne zrozumiteľne a v súlade so zásadami formálnej logiky premietol do rozhodujúcich skutkových záverov a z nich právnymi úvahami zdôvodnil výber

právnych noriem, ktoré aplikoval, a tiež aj konkrétne následky, ktoré z nich za daného skutkového stavu vyvodil. Vo svetle východísk uvedených v predchádzajúcom bode, podľa posúdenia odvolacieho súdu nemožno odôvodnenie napadnutého rozsudku v žiadnom prípade považovať ani za arbitrárne, ani za úplne odchylné od veci samej a ani za extrémne nelogické, a preto odvoláciu námietku žalobkyne proti odôvodneniu napadnutého rozsudku, odvolací súd posúdil len ako jej nespokojnosť so závermi prezentovanými v odôvodnení, ktorá, ako už bolo zmienené, nezakladá nesprávnosť postupu súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočňovať jej procesné práva, a teda dôvodnosť odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP.

21. Súd prvej inštancie však nesprávne rozhodol o nároku strán na náhradu trov konania, pokiaľ priznal žalovanému proti neúspešnej žalovanej nárok na 100 % náhradu trov konania.

22. Podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

23. Podľa ust. § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

24. V ust. § 255 CSP sa premietlo esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. Zásada úspechu vo veci (zodpovednosti za výsledok sporu) charakteristická pre sporové konania sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná v spore úspešnej strane nahradiť všetky trovy, ktoré jej v konaní vznikli. Ust. § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (255CSP). Toto zákonné ustanovenie umožňuje súdu nepriznať nárok na náhradu trov konania strane sporu, ktorej inak tento nárok patrí. Aplikácia tejto normy pri rozhodovaní o trovách konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú kumulatívne splnené dve podmienky: jedná sa o dôvody hodné osobitného zreteľa a ide o výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti pritom zákon bližšie nedefinuje; výklad týchto kategórií teda ponecháva na súdnu prax. Tá za dôvody hodné osobitného zreteľa považuje najmä neprimeranú tvrdosť, podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu, povahu a okolnosti prípadu, zložitost' doposiaľ neriešenej právnej problematiky, zložitost' prípadov výkladu medzinárodnej zmluvy, osobitné pomery strany sporu, či nízky príjem (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1540s, str. 942). Vždy je pritom potrebné zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu tak na strane toho účastníka, v prospech ktorého má byť toto ustanovenie použité, ako aj na strane oprávneného účastníka. Ust. § 257 CSP má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti zákona, teda inými slovami, na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie konania a jeho výsledok. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, vždy musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci, pričom výnimočnosť prípadu musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnená. Významnými z hľadiska aplikácie § 257 CSP sú pomery strán, okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, postoj a správanie strán v priebehu konania a podobne (pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3MCdo 5/2006). V zmysle konštantnej judikatúry (napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2MCdo 17/2009, 5Cdo 67/2010, 3MCdo 46/2012) ust. § 257 CSP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého súd je povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť.

25. Podľa dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1.6.2016, účelom ust. § 257 CSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného práva súdu. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa (JUDr. Edmund Horváth - JUDr. Andrea Andrášiová: Civilný sporový poriadok Komentár, vyd. Wolters Kluwer s.r.o., 2015, s. 567).

26. V prejednávanej veci odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania dôkladne nezaoberal použitím ust. § 257 CSP a neaplikoval ho na posudzovaný prípad, nezohľadniac pritom kritériá aprobované právnou praxou.

27. Podľa názoru odvolacieho súdu boli splnené zákonné predpoklady pre aplikáciu ust. § 257 CSP, ktoré slúži k odstráneniu neprimeranej tvrdosti voči žalobkyni, a je namieste v súlade so zákonom i s princípom spravodlivosti, stranám sporu (žalovanému) náhradu trov konania výnimočne nepriznať. Právna predchodkyňa žalobkyne bola starobná dôchodkyňa vo veku 94 rokov a predloženými listinnými dôkazmi preukázala svoju nepriaznivú finančnú situáciu, ktorá bola dôvodom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov súdom prvej inštancie. Aj žalobkyňa je starobná dôchodkyňa, má 74 rokov a uloženie povinnosti nahraďiť trovy konania žalovanému, by mohlo ohroziť uspokojovanie jej základných životných potrieb a predstavovalo by to pre ňu mimoriadnu záťaž. Naproti tomu žalovaný, ktorý je právnickou osobou, nepreukázal a ani netvrdil, že by sa nepriznanie náhrady trov konania výrazne negatívne prejavilo v jeho majetkovej sfére. Pokiaľ ide o okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, pôvodná žalobkyňa podala žalobu v čase, kedy bola pôvodne žalovaným 2/ vyst'ahovaná z bytu, (v ktorom bývala od roku 1967, a to na základe zmluvy uzavretej so žalovaným, ktorý sa zaviazal umožniť nadobudnutie bytu do vlastníctva, ku ktorému nedošlo), pričom právny predchodcovia žalobkyne sa zaviazali dokončiť stavebné práce so súhlasom žalovaného, čím zhodnotili predmetnú nehnuteľnosť na vlastné náklady. Žalobkyňa sa po vyst'ahovaní z bytu ocitla v stave právnej neistoty, keďže bol jej právnej predchodkyňi v pôvodnej zmluve uzavretej so žalovaným a následne v zmluve o budúcej zmluve, poskytnutý prísľub nadobudnutia vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti, pričom po vyst'ahovaní sa z nehnuteľnosti, jej bolo pôvodným žalovaným 2/ poskytnuté náhradné bývanie na základe zmluvy o podnájme a nie na základe zmluvy o nájme, na uzavretie ktorej mala právny nárok a jej nárok uplatnený v tomto konaní bol popieraný obidvoma pôvodnými žalovanými, pričom k mimosúdnej dohode s pôvodným žalovaným 2/ došlo až v roku 2015.

28. Na všetky uvedené okolnosti odvolací súd vo vzájomných súvislostiach prihliadal ako na okolnosti hodné osobitného zreteľa, z dôvodu ktorých zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania tak, že s poukazom na ust. § 257 CSP nepriznal žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie. Z rovnakých dôvodov odvolací súd nárok na náhradu trov konania nepriznal žiadnej zo sporových strán ani v odvolacom konaní.

29. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné (§ 355 CSP).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).